

Vlaams
Parlement

stuk **1844** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 30 januari 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

tot bekrachtiging van het besluit
van de Vlaamse Regering van 30 november 2012
tot aanpassing van de eindtermen
voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

1844 (2012-2013) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd op datum van donderdag 24 januari 2013 het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie, besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL

Gezien de commissie vertrouwd is met de hier behandelde materie en de te nemen maatregelen in hoge mate voor zich spreken, verwijst minister *Pascal Smet* voor meer ampele uitleg naar de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp van decreet.

II. BESPREKING

Inleidend bij de bespreking laat de heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, opmerken dat het hier een zeer beperkt (drie artikelen) decreet betreft, dat ertoe strekt een vrij omvangrijk maar erg ‘technisch’ besluit van de Vlaamse Regering te bekrachtigen. In casu worden in dit besluit de eindtermen voor het Nederlands in de basiseducatie geëxpliciteerd en vastgelegd. Op die manier kan het volwassenenonderwijs nu gebruik maken van eigen geactualiseerde eindtermen Nederlands. Dat deze nieuw uitgewerkte regeling een decretale bekrachtiging behoeft, is het gevolg van het legaliteitsbeginsel dat in onderwijsaangelegenheden onverkort geldt.

Mevrouw *Katleen Martens* stelt vast dat er in het besluit gewerkt wordt met drie niveaus – functioneren, participeren en doorstroom – en wenst te vernemen hoe zulks zich desgevallend vertaalt in de afgeleverde diploma’s. Is het de bedoeling om die drie niveaus gelijktijdig aan te bieden en dus te combineren of zijn het min of meer op zichzelf staande entiteiten die ook een aparte vertaling in het diploma krijgen? Verder leest het lid in de memorie van toelichting dat de nieuwe eindtermen zijn aangepast aan de typische kenmerken en noden van de cursistenpopulatie. Over die, blijkbaar gewijzigde noden en kenmerken, had ze graag wat meer uitleg gekregen. Meer in globo had ze ook graag wat meer vernomen over de samenstelling van die specifieke populatie. In het verlengde daarvan komt bij het lid ook de vraag op of eindtermen überhaupt moeten aangepast worden op basis van de kenmerken en noden van de cursisten, dan wel of men ze eerder op basis van onderwijskundige en inhoudelijke argumentaties moet vastleggen. Nog in diezelfde memorie van toelichting staat vermeld dat de keuze voor een nieuw geheel van eindtermen Nederlands voor de basiseducatie betekent dat een concordantie tussen de afzonderlijke eindtermen of ontwikkelingsdoelen van het lager onderwijs en eerste graad secundair onderwijs met elke eindterm van de basiseducatie niet aangewezen is. Deze stelling behoeft volgens mevrouw Martens minstens wat meer verantwoording, gezien men hiermee toch een vrij fundamenteel beginsel laat vallen. Een kind en een volwassene die hetzelfde diploma krijgen, hoeven daarvoor in de toekomst niet meer over dezelfde kennis en competenties te beschikken. Een en dezelfde vlag zou op die manier twee ladingen dekken. Voor het lid vormt dit een breuk met de, tot nog toe toch nog altijd opgeld makende idee, dat de basiseducatie aan mensen die in hun kinderjaren om een of andere redenen niet aan een diploma geraakt zijn de kans gaf om zulks alsnog te realiseren. Enkel de leeftijd waarop men het diploma haalde verschilde. In de toekomst zal er niet enkel meer een leeftijdsverschil zijn, maar ook een inhoudelijk verschil. Blijkbaar beoogt men nu dus heel wat anders dan hetgeen de lagere school wil bijbrengen.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt vast dat het de bedoeling is dat het voorliggende ontwerp van decreet en het daarin vervatte besluit reeds op 1 februari 2013, dat wil zeggen over een goede week, in voege treden. Rekening houdend met het feit dat een en ander nog naar de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement moet, waarna de

Vlaamse Regering nog tot bekrachtiging en afkondiging moet overgaan en er publicatie in het Belgisch Staatsblad moet zijn (en waarschijnlijk ook nog communicatie naar de betrokken instellingen toe), zitten we hier wel heel erg op het randje van de retroactiviteit. Van de minister had hij dan ook graag vernomen waarom een en ander plots zo snel moet gebeuren. Blijkbaar wil men voor het effectief worden van dit besluit niet wachten tot het begin van het nieuwe schooljaar.

In zijn antwoord preciseert minister *Pascal Smet* vooreerst dat in de basiseducatie geen diploma wordt afgeleverd, maar dat men in plaats daarvan met certificaten werkt. Daarnaast spreekt het voor zich dat men met betrekking tot de eindtermen onderwijskundig inhoudelijk werkt, maar dit belet niet dat men tegelijk ook terdege moet nagaan wat mensen (in die specifieke situatie) moeten kennen. Ook die noden moeten mee in de afweging worden betrokken. Er is dus geen sprake van een tegenstelling.

Men is dus vertrokken van wat mensen moeten kunnen om te functioneren, om in een samenleving verder te kunnen gaan, en dat is men dan onderwijskundig gaan beoordelen. Zo is men tot een evenwichtige combinatie van die beide aspecten gekomen. En dat is meteen ook de reden waarom de strikte koppeling met het lager onderwijs hier wordt losgelaten. Wat kinderen op jonge leeftijd leren verschilt immers noodzakelijkerwijze van wat volwassenen op latere leeftijd nodig hebben om te functioneren. Het leerplichtonderwijs blijft weliswaar het referentiekader, maar er zijn een aantal aanpassingen aan doorgevoerd. Er is dus gekeken naar zowel de eindtermen als de ontwikkelingsdoelen van het lager onderwijs, en uiteraard ook naar de eindtermen van de eerste graad van het secundair onderwijs, en op basis daarvan heeft men een relevant geheel van aangepaste eindtermen ontwikkeld. Daarbij werd het niveau zeker niet verlaagd werd, maar werden een aantal zaken wel op hun relevantie getoetst. De introductie van deze eindtermen mag dus zeker niet als een niveauverlaging worden beschouwd, wel integendeel.

Dat deze eindtermen al in voege kunnen treden op 1 februari aanstaande, valt te verklaren vanuit het feit dat er in de basiseducatie met een modulair systeem gewerkt wordt. Er hoeft in deze dus niet op de klassieke start van het schooljaar – op 1 september – te worden gewacht. Daarenboven zijn de centra voor basiseducatie, via allerhande informeel overleg, zeer goed op de hoogte van deze nieuwe regeling.

Namens de minister wordt gepreciseerd hoe de drie verschillende niveaus op elkaar zijn afgestemd. Het niveau ‘functioneren’ vertrekt van de situatie van personen die moeite hebben met lezen en schrijven. Wie het daar moeilijk mee heeft zal op dat niveau beginnen. Is zulks niet het geval, dan kan een persoon daarvoor vrijgesteld worden. Volgend op het niveau ‘functioneren’, zijn er twee mogelijkheden. Ofwel wordt het dan ‘participeren’, met name als een persoon de klemtoon wil leggen op zijn maatschappelijke positie. Ofwel wordt het ‘doorstromen’ als het de bedoeling is om verder te studeren.

Daarop inpikkend wenst mevrouw *Katleen Martens* te vernemen of dit betekent dat er per onderdeel een certificaat wordt uitgereikt.

Namens de *minister* wordt daar bevestigend op geantwoord. Het gaat om drie opleidingen, die elk tot een apart certificaat leiden.

In dat geval is men volgens mevrouw *Martens* dus wel degelijk afgestapt van het oude idee waarbij men er alsnog voor zorgde dat mensen die om enigerlei reden hun basisschool niet hadden afgemaakt dat diploma konden halen.

De *minister* stelt dat de basisgedachte wel degelijk behouden blijft en dat de in het basisonderwijs gehanteerde normen insgelijks nog het referentiekader zijn. Enkel is het zo dat

dat referentiekader wat geactualiseerd is door het aan te passen aan de leeftijd van de mensen die les volgen in de basiseducatie.

Mevrouw *Martens* leidt daaruit af dat er zich bij het oude systeem een probleem moet hebben gesteld met de gehanteerde eindtermen. Anders zou men er nu toch niet gaan van afwijken.

Minister *Pascal Smet* antwoordt daarop dat de zaken gewoon wat geactualiseerd worden, mee omdat het publiek is veranderd. Dit impliceert echter geenszins dat er een verlaging van het niveau zou zijn.

Mevrouw *Katleen Martens* meent dat het dan toch aangewezen ware om nader te expliciteren in welke zin het doelpubliek veranderd is. Wat is de samenstelling van de betrokken populatie?

Namens de *minister* wordt gepreciseerd dat de actualisering er, bijvoorbeeld, in bestaat dat de component mondeling taalgebruik danig is versterkt, omdat het voor de tewerkstelling van de betrokkenen noodzakelijk is dat ze het Nederlands goed begrijpen en kunnen hanteren. In de oorspronkelijke opleidingsvorm was dat niet het geval, daar lag de nadruk bijna uitsluitend op de schriftelijke vaardigheden. Nu is er een luik mondelinge vaardigheden bijgekomen, dat ook nog eens zo geconcipieerd is dat er voluit en heel flexibel kan worden ingespeeld op de noden van de cursist. Men kan desvallend meer inspelen op de mondelinge dan wel de schriftelijke kant van de zaak, de cursist kan eventueel enkel de schriftelijke of de mondelinge component volgen en er kan zelfs vrijstelling worden verleend. Doordat men flexibeler is zijn er meer instapmogelijkheden. Ook de opsplitsing tussen participeren en doorstromen maakt het mogelijk om op een heel directe manier in te spelen op de noden van de betrokkenen.

Afsluitend bevestigt de minister nogmaals dat het hier om een verfijning en een kwalitatieve opwaardering van de gevraagde kennis gaat. Doordat er sowieso met certificaten gewerkt wordt, kan men tot een bijzonder logische opdeling komen.

Mevrouw *Martens* verklaart hierdoor niet geheel overtuigd te zijn. Mondelinge en schriftelijke vaardigheden zaten immers ook al vervat in de eindtermen lager onderwijs.

Namens de *minister* wordt daarop geantwoord dat dit niet het geval was voor de basiseducatie. Die was meer op het schriftelijke alleen toegespitst. Nu wordt dat opengetrokken, waardoor de zaak evenwichtiger wordt.

Mevrouw *Katleen Martens* stelt vast dat men dus, in tegenstelling tot wat algemeen gedacht wordt, de eindtermen lager onderwijs eigenlijk niet echt hanteerde in de basiseducatie.

De *minister* herhaalt dat deze wel degelijk het referentiekader blijven, maar dat er gewoon een aanpassing gebeurt aan de leeftijdsgroep, die in de basiseducatie heel anders ligt. Tevens benadrukt hij dat het niveau hierdoor in geen dele naar beneden wordt gehaald.

Mevrouw *Martens* verklaart niet overtuigd te zijn door deze argumentatie. De leeftijd waarop men een diploma verwerft mag dan al verschillen, de inhoud hoeft daarom nog niet te verschillen. Het na te streven doel wijzigt toch niet met de leeftijd.

De *minister* repliceert dat het nastreven van eenzelfde doelstelling bij verschillende leeftijdsgroepen logischerwijze een enigszins andere aanpak vereist. Door de zaken enigszins anders op te delen maakt men het relevanter en duidelijker.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 3

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het derde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie ten slotte eveneens aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Paul DELVA,
verslaggever